

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 217)

Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/507)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG/196-342/3494

27.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/783 Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG/101-1307/3166

9.6.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 11.5.1998 tarihinde kararlaştırılan "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere deniz taşımacılığı nitelik itibarıyla uluslararası bir faaliyettir. Türkiye'nin % 91'i deniz yoluyla gerçekleşen dış ticaret taşımaları yanında, gemilerimiz üçüncü ülkeler arasında da taşımacılık yaparak dünya pazarlarından önemli paylar alabilmektedir.

Ancak dünya ekonomisindeki küreselleşme olgusu, rekabet şartlarını ağırlaştırmakta ve serbest piyasa ilkesi ile çelişmeyecek yeni yöntemler geliştirilmesi gerekli hale gelmektedir. Türk Uluslararası Gemi Sicili (Sicil) dünya genelinde uygulanmakta olan bu yöntemlerden biridir.

Deniz taşımacılığındaki mevcut büyük potansiyeli gözönünde bulunduran ülkeler kendi filolarına böyle bir imkân tanıyarak, uluslararası deniz taşımacılığı alanındaki rekabet güçlerini kuvvetlendirmeye çalışmaktadırlar.

Uluslararası rekabet, daha genç ve daha yeni teknolojiye sahip, dolayısıyla yatırım maliyeti yüksek gemilerden oluşan bir filoyu gerekli kılmaktadır. Diğer taraftan liman devlet kontrolü yönünden ve klas kuruluşlarınca aranan standartlara bağlı olarak gemilerde yapılması gereken teknolojik yatırımlar maliyeti yükseltmektedir.

Gemilerin teknik niteliklerinin yükseltilmesine bağlı olarak işletme giderleri devamı artmaktadır. Bu durumda işletme giderleri düşük seyreden filolarla aynı navlun piyasalarında rekabet etmek güç olmaktadır. Özellikle zaten kıt olan iş gücünün maliyeti yabancı gemi adamlarına yönelerek aşağı çekilebilmektedir. Neticede açık sicil ülkeleriyle rekabet edebilmek için dünya filosunun yarıya yakın bölümü bu tür sicillere kayıtlı faaliyet göstermektedir.

Ülkemiz denizcilik endüstrisi, gelişme potansiyeli ve döviz kazandırıcı niteliği ile ekonomimizin lokomotif sektörlerinden olup, uluslararası taşımacılık özel önem taşıyan sektörlerdendir. Diğer taraftan Ulusal Deniz Ticaret Filomuzun korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi bir plan ilkesidir. Bu bakımdan uluslararası deniz taşımacılığında Türk gemilerine rekabet eşitliği, hatta rekabet avantajı sağlanması hususunda tüm siyasi platformalarda bir mutabakat mevcuttur.

Hal böyle iken, Türk donatanlarının kolay bayrak ülkelerinin sağladığı avantajlardan yararlanmak için bayraktan kaçmaları filomuzun küçülmesine neden olacaktır. Bunu önlemek, Türk Uluslararası Gemi Sicilinin kurulması ve kolay bayrak ülkelerindeki ayrıcalıkların buraya kaydolan Türk gemi ve yatlarına tanınması ile mümkün olabilecektir.

Dünya denizlerinde millî bayrağımızı dalgalandırmaya devam etmek ve rekabet gücümüzü elde tutabilmek amacıyla; Norveç (NIS), Danimarka (DIS) gibi denizci ülkelerin benzer sicilleri ve Avrupa Topluluğunun ortak sicil çalışması (EUROS) paralelinde bir Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulmasına yönelik bir Kanun Tasarısı taslağı hazırlanmıştır.

Söz konusu Türk Uluslararası Gemi Sicili tasarısında öngörülen tonaj üzerinden vergileme sistemi; uluslararası deniz taşımacılığı yapan sektör mensuplarını, rekabet ettikleri yabancı armatörlerin çoğunun kendi ülkelerinde tabi oldukları vergi sistemine tabi kalmakta dolayısıyla vergileme şartlarını eşitlemektedir.

Türk Uluslararası Gemi Sicili teşkili ile güvenlik ve hukuk açısından bir sorun doğmamakta, finansör, gemi ve yat sahibi ile işletmecilerin menfaatleri korunmuş olmaktadır. Özellikle yabancı gemi adamı istihdamı, gemi ipoteği karşılığı kredi temini, denetim ve klas kuruluşları yönünden sektöre bir esneklik imkânı tanınmış olmaktadır. Zaten 1986'da kabul edilen Birleşmiş Milletler Gemi Sicil Konvansiyonu tescil devletlerinin kendi bayrağını taşıyan gemilerden yabancı uyrukluların çalışmasına izin verileceği esasını hükme bağlamıştır.

Diğer taraftan yabancı bayrak çekmede Türk Ticaret Kanununun 824 üncü maddesindeki azami iki yıl kaydı finansal kiralama yoluyla gemi temininde sorunlar yaratmaktadır. Türk Uluslararası Gemi Sicili bu konuda rahatlık getirecektir.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinden beklenen diğer bir avantaj, özellikle Türkiye ile kuvvetli ticarî bağları olan Bağımsız Devletler Topluluğu gibi komşu devletlerin işletmecilerinin ülkemize celbiyle sağlanacaktır. Sisteme kayıtlı yabancı armatörlerin Türkiye'de kuracakları şirketlerin burada açacakları bürolarda ve denizcilik sektöründe doğacak aktivite artışına paralel olarak, sektör genelinde ilave istihdam yaratılmış olacaktır.

Sonuç olarak, Türk Uluslararası Gemi Sicili filomuzun uluslararası denizcilik piyasalarındaki rakip ticaret filoları ile eşit şartlarda çalışabilmesini sağlayabilecektir. Zira etkin bir rekabet, kapasite ve kalite ile birlikte verimlilik, sürat ve işletme kolaylıklarını gerekli kılmaktadır.

Önerilen sistem Türk Uluslararası Gemi Siciline bağlı olan gemi ve yatlarla burada çalışanların tabi olacakları kural, standart, norm ve teamüller açısından herhangi bir farklılık yaratmayacaktır.

Personel açısından kaptanın kesinlikle Türkiye Cumhuriyeti uyruklu olması öngörüldüğü gibi, yerli istihdamın korunması açısından donatının Türk olması halinde diğer gemi personel sayısının en az % 25'inin Türk uyruğunda bulunması şartı öngörülmüştür. Bu sayede gemilerin personel açığı yüzünden limanlarda beklemeleri önlenerek, keza işletmecilik sırasında karşılaşılan mali ve bürokratik sorunların bertaraf edilmesi ile sektöre rahatlık ve kolaylık sağlanmış olacaktır.

Dolayısıyla Türk Uluslararası Gemi Sicili uygulamasına geçilmesinin getireceği esneklik ve imkânlar sektörün gelişmesine büyük katkılarda bulunabilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Denizcilik sektörünün gelişmesini sağlamak ve ülke ekonomisine katkısını artırmak için bazı tedbirlerin alınması gerekli görülmüştür. Buna göre, İstanbul'da özel bir gemi sicili öngörülmekte, gemi adamı çalıştırılması ve vergilendirme konusunda bazı kolaylıklar sağlamak suretiyle özellikle Türk vatandaşlarına ait olup da diğer ülkelerin gemi siciline kayıtlı gemi ve yatlar ile başka ülkelerin ağır vergi yüklü, mükellefiyet ve sınırlamalarından kaçmak isteyen yabancılara ait gemi ve yatların bu özel sicile tescil edilmeleri özendirilmektedir.

Madde 2. - Bu maddede sırayla "Gemi", "Yat", "Milli Gemi Sicili", "Türk Uluslararası Gemi Sicili", "Bakanlık", "Net ton", "DWT" ve "Gros Tonilato" tanımlarına yer verilmiştir.

Madde 3. - Bu madde ile İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili kurulması öngörülmektedir. Bakanlık gerek gördüğünde, hizmetin etkin ve strateji yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde ve yurt dışında Türk Uluslararası Gemi Sicili iribat büroları açma imkânı getirilmiştir.

Madde 4. - 55 inci Hükümet Programında da yer aldığı gibi gemi yapımı ve filo yenilenmesi amaçlanmış olup Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemi ve yatlarda aranacak şartlar, bu maddede belirtilerek sıralanmıştır. 1998 Ağustos ayı itibarıyla ISM Kodu uygulamasına geçileceği için yaş sınırlaması uygulanmamıştır. Sicile kaydedilecek yatlar için yaş ve montaj sınırı aranmaması uygun görülmüştür.

Madde 5. - Bu maddede gemi siciline tescil için kimlerin başvurabileceği belirtilmektedir. Bunlar Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile, Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş sermaye şirketleri olarak belirlenmiştir. Başvuru için sermaye şirketinde yabancı uyrukluların payına herhangi bir sınırlama getirilmemektedir. Yabancı şirketler ile Türkiye'de mukim olmayan gerçek kişiler kapsama alınmamıştır. Çünkü yabancı şirketler kuruldukları ülkede, Türkiye'de mukim olmayan gerçek kişiler ise mukim oldukları ülkede tüm kazançları üzerinden tam mükellef olarak vergilendirildiklerinden Türkiye'de özel sicile gemilerini tescil ettirmeleri onlar için cazip olmayacaktır. Aksi takdirde, hem kendi ülkelerinde tam mükellef olarak kazançları vergilendirilecek, hem de Türkiye'de özel gemi siciline tescil ettirdikleri gemi ve yatlar için istisna edilen gelir ve kurumlar vergilerinin yerine geçmek üzere yüksek tutarda ilk kayıt ve yıllık tonaj harcı ödemek zorunda kalacaklardır.

Süresi iki yıldan az olmamak şartıyla yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemi ve yatların Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydedilmesi imkânı getirilerek sicilin ayrı bir bölümünde bu şekilde temin edilecek gemi ve yatların takibinin daha kolay olacağı düşünülmüştür.

Bu fıkra ile gemi ve yatları Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin Türk Ticaret Kanununun Gemi Siciline ilişkin haklarının saklı tutulduğu vurgulanmak istenmiştir.

Madde 6. - Bu maddede Türk Uluslararası Gemi Siciline Türk Ticaret Kanununun 845 inci maddesinde belirtilen hususlar, gemi ve yatların teknik özellikleri ile gemi ve yatların üzerindeki

haklara ilişkin bilgilerin sicile kaydedilmesi, terkin ve devir usullerinin belirleneceği mevzuatın şekli belirlenmiştir. Ancak gemi ve yatların sicil kaydının terkininin ipotek sahibinin iznine bağlı olduğu esas getirilmiştir.

Madde 7. - Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemi ve yatlara Türk Bayrağı çekme hakkı ve yükümlülüğü getirilmiş, böylece millî mevzuatın Türk Bayraklı gemi ve yatları tanımış olduğu her türlü haktan yararlanmaları sağlanmıştır. Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi uyarınca Türk Bayrağı çekme hakkına sahip olmayan gemi ve yatların kabotajda çalışmaları önlenmiş, kural dışı davranışlara uygulanacak mevzuat belirlenmiştir.

Madde 8. - Gemi ve yatların hangi belgeleri bulunduracağı, bunların süreleri ile bunlara ilişkin diğer esasların ilgili iç mevzuat ve uluslararası sözleşme hükümleri çerçevesinde Bakanlıkça belirleneceği öngörülmektedir.

Madde 9. - Bu madde, Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemi ve yatların kaptanının, donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın Türk uyruğunda olması şartını getirmektedir. Ayrıca, donatanın Türk olması halinde diğer gemi personel sayısının en az % 25'inin de Türk uyruğunda olması şartı aranmaktadır. Donatanın yabancı olması halinde ise kaptanın Türk uyruğunda olmasının dışında başkaca bir şart aranmamaktadır. Böylece, anılan sicile tescil edilen tüm gemi ve yatlarda en yetkili kişi olan kaptanın, donatanın Türk olması halinde ise diğer gemi personel sayısının en az % 25'inin Türk uyruğunda olması öngörülerek Türk kaptanları ve Türk gemi adamlarının uluslararası sularda tecrübe kazanmaları sağlanmaktadır. Diğer yandan, bu hükümle kaptan dışındaki gemi personeli için yabancı uyruklu gemi adamı çalıştırma imkânı sağlanarak denizcilikte ileri pek çok ülkede olduğu gibi gemi adamları uluslararası rekabete açılacaktır. Bu durum ayrıca, yabancı uyruklu gemi adamları ile donatılmış yabancı bir gemi sahibi veya yatın Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak bir şirkete olduğu gibi devredilerek Türk Uluslararası Gemi Siciline tescilinde kolaylaştırıcı bir rol oynayacaktır.

Madde 10. - Gemi adamlarının sosyal güvenlik hakları ve çalışma koşulları Türk sosyal güvenlik ve iş hukuku mevzuatına göre belirlenecektir. Ancak yabancı uyruklu gemi adamları için talepleri halinde kendi ülkelerinde zorunlu veya herhangi bir ülkede özel sigortalı olduklarını kanıtladıkları ahvalde malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından muaf tutulmaları öngörülmüştür. Yabancı uyruklu gemi adamı ile bunları çalıştıranlar arasındaki hukukî ilişki, çoğunlukla bir hizmet akdine dayanacağından, söz konusu kişiler esas itibarıyla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olacaklardır.

Madde 11. - Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatlarda çalışacak yabancı uyruklu gemi adamlarına verilecek ve Bakanlıkça tanınacak gemi adamı sertifikalarının pasaport yerine geçeceği öngörülmekle birlikte; bahse konu belgelerle Türkiye'ye giriş çıkışta, liman şehrinde ve liman şehrine sınır yerleşim merkezinde konaklamaları halinde karşılıklılık esasına göre pasaport aranmayacağı belirtilmiştir.

Madde 12. - Vergilendirmeye ilişkin bu madde ile özel gemi siciline tescil edilen gemi ve yatların işletilmesinden ve aynı sicile bir başkası adına tescil edilmek üzere devrinden doğan kazançlar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmakta, bu kazançların gelir ve kurumlar vergisi tevkiyatına da tâbi olmayacağı belirtilmektedir. Ayrıca bu sicile kayıt edilecek gemi ve yatların alım-satım, ipotek, tescil ve navlun mukavelelerinin damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve fonlara tâbi tutulmayacağı öngörülmüştür.

Kazançları bu şekilde gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilen gemi ve yatlardan bu kanun uyarınca kayıt harcı ve yıllık tonaj harcı adı altında iki önemli harç alınması öngörülmektedir.

Kayıt harcı yurt içinde inşa edilen ya da yurt dışında devralınan bir gemi ya da yatın ilk defa gemi siciline kaydedilmesi sırasında maktu bir tutara ilave olarak her bir net ton başına alınan bir harçtır. Aynı gemi siciline tescil edilmek üzere ivazlı devredilecek gemi ve yatlarda bu harç yarı yarıya indirimli uygulanacaktır. Balıkçı gemileri için bu harcın sifıra kadar indirilebilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır.

Yıllık tonaj harcı esas itibariyle faaliyet kazançlarının kurumlar ve gelir vergisinden istisna edilmesinin karşılığı alınan bir harç olup bununla vergileme basitliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Gemiler ve yatlarda tamamen beher net ton başına hesaplanmıştır. Yıllık navlun geliri karşılığı alınan bu harcın Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil edilmesi öngörülmüştür. Yıllık tonaj harcı ödenmemesi halinde terkin ve tescil yapılamayacağı ve yeni sahibinin ödeme şartı belirtilmiştir. Harçlar öncelikle ABD Doları cinsinden hesaplandığından ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; tescile ilişkin harçlarda tescil tarihi, yıllık tonaj harcının taksitlerinde ise herbir taksitin ait olduğu ayın ilk günü için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilân edilen döviz satış kurları esas alınacaktır.

Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi ve yatların sahiplerine tanınan mali yardım ve teşviklerin, gemi ya da yatlarını bu Kanuna göre tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınması öngörülmüştür.

Bu madde uyarınca tahsil edilecek harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde, aksine bir hüküm bulunmadıkça, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Madde 13. - Bu madde ile Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların sigortalınının yurt dışında da yaptırılmasına imkân sağlanmıştır.

Madde 14. - Bu Kanun uyarınca çıkarılacak yönetmeliğin ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmak kaydıyla çıkarılması öngörülmüş, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bakanlıkça altı ay içerisinde yürürlüğe konulacağı belirtilmiştir.

Madde 15. - Bu madde ile Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların işletilmesi ve devrinden elde edilecek kazançların kurumlar vergisinden istisna edilmesi hususunda söz konusu kanun tasarısı ile Kurumlar Vergisi Kanunu arasında paralelliği sağlamak amacıyla, 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına 7 numaralı bendin eklenmesi öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. - Bu Kanuna göre tescil edilecek gemi ve yatlardan alınacak yıllık tonaj harcı taksitine bir kolaylık getirilerek tescilin yapıldığı ayı takiben kalan aylara isabet eden tutarda Türk lirası karşılığı tescilin ilk yapıldığı tarih esas alınarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilân olunan döviz satış kuru üzerinden hesaplanması esas alınmıştır.

Geçici Madde 2. - Bu Kanunun yayımlandığı tarihte Türk Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatlarla Türk tersanelerinde omurgaları kızığa konmuş gemi ve yatlar için yayımı tarihini takip eden üç yıl içinde müracaat edilmesi halinde 12 nci maddede belirtilen harçların bir defaya mahsus olmak üzere % 50 indirimli uygulanarak tahsili öngörülmüştür.

Madde 16. - Yürürlük maddesidir.

Madde 17. - Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal
İşler Komisyonu
Esas No. : 11507
Karar No. : 26

8.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 nci Yasama Döneminde, Bakanlar Kurulu'na hazırlanarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı" 18.4.1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri sonrasında 20 nci Yasama Döneminin sona ermesi ile hükümsüz sayılmıştır. Kurulan 57 nci Hükümet, Tasarının İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesini kararlaştırmış ve sözkonusu Tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na 3.8.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu; Plan ve Bütçe Komisyonu; Adalet Komisyonu ile Komisyonumuz; Esas Komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz 4.11.1999 tarihinde yaptığı 12 nci birleşiminde Hükümeti temsilen Denizcilik Müsteşarlığı ile Adalet ve Maliye Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımlarıyla Tasarayı inceleyip görüşmüştür.

Bugün dünya ekonomisindeki küreselleşme, uluslararası rekabet şartlarının ağırlaşması ve uzakdoğudan başlayarak bütün dünya ülkelerini etkileyen ekonomik kriz ile birlikte navlun ücretlerindeki düşmeler, Türk Deniz Ticaret Filosunun geliştirilmesi, filomuzun uluslararası piyasalarda rekabet gücü ile taşıma kapasitesinin artırılması için yeni çalışmalar yapılmasını zorunlu hale getirmişti.

Deniz taşımacılığındaki önemli potansiyel nedeniyle bugün başta Finlandiya, Norveç, İspanya ve Almanya gibi Avrupa ülkeleri de dahil olmak üzere gelişmiş birçok ülke, "uluslararası gemi sicili" adı verilen ve genellikle "ikinci sicil" diye de anılan bir sicil oluşturma yoluna gitmektedir. Böylece birçok ülkeye ait gemiler, başka ülkelerin ikinci sicillerine kayıt olmak suretiyle, ikinci sicil için öngörülen ayrıcalık ve kolaylıklardan yararlanarak rekabet güçlerini artırmaktadırlar.

Türk donatanları da kolay bayrak ya da ikinci sicil sistemine sahip ülkelerin sağladığı avantajlardan yararlanmak amacıyla Türk Bayrağı çekmekten kaçınmakta, bu durum ise filomuzun küçülmesine neden olmaktadır. Bunun önlenmesi ve taşımacılıkta diğer taşıma sistemlerine göre 582 tihalatta 590 lara varan bir paya sahip olan deniz taşımacılığı içerisinde Deniz Ticaret Filomuzun % 30'lara varan payının artırılması sağlanmalıdır. Bu anlamda en kısa zamanda Türk Uluslararası Gemi Sicilinin kurulması ile sözkonusu sicile kayıt olan gemilere bir takım kolaylıkların sağlanması yoluyla, 10,5 milyon ile dünya sıralamasında 16 ncı sırada yer alan Deniz Ticaret Filomuzun payının artırılması sağlanacaktır.

İşte "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı" ile; Denizcilik sektörünün gelişmesini sağlamak, ülke ekonomisine katkısını artırmak amacıyla, İstanbul'da özel bir gemi sicili oluşturulması öngörülmektedir. Bu anlamda gemi adamı çalıştırılması ve vergilendirme konusunda bazı kolaylıklar getirilecek ve özellikle Türk Vatandaşlarına ait olup da diğer ülkelerin gemi siciline kayıtlı gemi ve yatlar ile başka ülkelerin ağır vergi yükü, sorumluluk ve sınırlamalardan kaçmak isteyen yabancılarla ait gemi ve yatların bu özel sicile tescil edilmeleri sağlanacaktır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyelerimiz tarafından;

Gemi Sicili, diğer adıyla İkinci Sicilin Türk armatörlerinin pazarlık şansını artırma, pazarını koruma ve yeni pazarlar uğraşında önemli bir aşamayı da teşkil edeceği ve ikinci sicil sayesinde finansörün, gemi sahibinin ve işletmecilerin çıkarlarının da korunacağı belirtilerek,

Tasarımın ülkemiz yararına olduğu,

Türkiye'de denizcilğe bakış açısının değişeceği,

Ulusal deniz ticaret filomuzun geliştirilmesi ve güçlendirilmesi mecburiyetinin olduğu,

Ülkemizin ve deniz taşımacılığı sektörünün menfaatlerinin tam olarak korunabilmesi ve eşit rekabet şartlarının bir an önce oluşturulması gerekliliği de belirtilerek Tasarımın biran önce yasalaşmasının gerekliliği belirtilmiştir.

Tasarımı Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, Denizcilik Müsteşarlığında görev yapan personelin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin olarak bazı düşünceler de ileri sürülmüştür.

Bu anlamda Denizcilik Müsteşarlığında çalışan personelin maaş dışında bir ek gelirinin olmadığı, ulusal ve uluslararası deniz taşımacılığı alanında yetişmiş uzman ve kalifiye personelin Müsteşarlıkta istihdamının sağlanabilmesi için aylık ve fazla çalışma ücretlerinin artırılması dile getirilmiştir.

Aynı şekilde kaynakların kısıtlılığı nedeniyle bazı hizmetlerin görülmesi amacıyla döner sermaye işletmesi kurulmasının da önemi belirtilmiştir.

Bu düşünceler paralelinde Komisyon Üyelerimizin de konunun önemini dikkate alarak Tasarımın Esas Komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülmesi sırasında ilgili Kanuna bir madde ile eklenmesinin tavsiye edilmesine karar vermişlerdir.

Komisyonumuzda bu görüşmeleri takiben Tasarı ve genel gerekçesi benimsenerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Verilen önerilerin kabul edilmesi ile Kanun Tasarısının;

4 üncü Maddesi Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler ve yatlar için gemi yapımı ve filo yenilenmesi amacıyla ve ifadeye kesinlik kazandırmak gerekçesiyle,

9 uncu Maddesi ; Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydolacak gemilerden ve yatlarda çalışacak personelin kaptan hariç en az % 51'inin Türk Vatandaşı olmasının sağlanması gerekçesiyle,

12 nci Maddesi; İkinci sicilin sağlayacağı avantajlar karşısında kayıt harcı ve yıllık tonaj harcının artırılmasının uygun olacağı gerekçesiyle yeniden düzenlenmişlerdir.

Aynı şekilde;

15 inci maddesi; aynı konunun 12 nci maddede düzenlendiği belirtilerek mükerrer düzenlemeyi önlemek gerekçesiyle,

Geçici 2 nci Maddesi de uygulamada ihtiyaca cevap vermediği gerekçesiyle metinden çıkarılmışlardır.

Yürürlüğe ilişkin 16 ncı Maddesi; Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecek şekilde ve madde numarası, metinden çıkarılan madde nedeniyle 15 nci Madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarımın 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14 üncü maddeleri ile Geçici 1 inci maddesi aynen,

Yürütmeye ilişkin 16 ncı Maddesi 15 inci Madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Başkan
Ertuğrul Kumcuoğlu
Aydın

Başkanvekili
Prof. Dr. Hasan Basri Üstünbaş
Kayseri

Sözcü	Kâtip
<i>Ali Emre Kocaoğlu</i>	<i>Sebahat Vardar</i>
İstanbul	Bilecik
Üye	Üye
<i>Burhan İsen</i>	<i>Mahfuz Güller</i>
Batman	Bingöl
Üye	Üye
<i>Mustafa Karıştoğlu</i>	<i>Ersoy Özcan</i>
Bolu	Bolu
Üye	Üye
<i>Sitki Turan</i>	<i>Nurettin Dilek</i>
Çanakkale	Diyarbakır
Üye	Üye
<i>Ali Ahmet Ertürk</i>	<i>İbrahim Konukoğlu</i>
Edirne	Gaziantep
Üye	Üye
<i>Hakkı Oğuz Aykut</i>	<i>Ali Güner</i>
Hatay	İğdır
Üye	Üye
<i>Erol Karan</i>	<i>Doğan Baran</i>
Karabük	Niğde
Üye	Üye
<i>Prof. Dr. Mehmet Said Değer</i>	<i>Ahmet Zamanlı</i>
Şırnak	Tekirdağ
Üye	Üye
<i>Reşat Doğru</i>	<i>Ali Kemal Başaran</i>
Tokat	Trabzon
Üye	Üye
<i>Mustafa Niyazi Yanmaz</i>	<i>Mesut Türker</i>
Şanlıurfa	Yozgat

**SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ KANUNU TASARISI

Amaç

MADDE 1. – Tasarının 1 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 2. – Tasarının 2 nci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Türk Uluslararası Gemi Sicili

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler ve yatlar

MADDE 4. – Türk Uluslararası Gemi Siciline aşağıdaki gemiler ve yatlar talep üzerine tescil edilir.

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Gemi Siciline kayıtlı bulunan bütün gemiler ve yatlar.

b) Yurt içinde inşa edilen gemiler ve yatlar ile daha önceden yurt içinde inşa edilmiş olup da sonradan yurt dışına satılmış bulunan gemiler.

c) Yurt dışından ithal edilecek en çok on beş yaşına kadar 12 000 DWT'un (Yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapıtlı gemilerde ise 499 Grostonun) üzerindeki gemiler. Ancak, Yurt dışında inşa edilen bir yaşına kadar olan gemilerde tonaj sınırlaması aranmaz.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil

MADDE 5. – Tasarının 5 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinin muhtevası

MADDE 6. – Tasarının 6 ncı Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bayrak çekme hakkından yararlanma

MADDE 7. – Tasarının 7 nci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Gemilerin ve yatların tabi olacakları esaslar

MADDE 8. – Tasarının 8 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Gemi adamlarının uyuşuğu ve istihdamı

MADDE 9. – Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemilerde ve yatlarda, donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın kaptanın Türk olması, donatanın Türk olması halinde ayrıca diğer gemi personel sayısının kaptan hariç en az % 51'i için Türk uyuşuğu şartı aranır.

Gemi adamlarının sosyal güvenliğı ve çalışma şartları

MADDE 10. – Tasarının 10 uncu Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yabancı uyruklu gemi adamlarının ülkeye giriş-çıkış ve konaklamaları

MADDE 11. – Tasarının 11 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Mali hükümler

MADDE 12. – Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işlemlerinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlarla ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar.

Bu kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi siciline kayıtlı gemilerin sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur.

a) Kayıt harcı : 10 000 ABD doları karşılığında Türk parasına ilâve olarak, her bir net ton için 1 ABD doları karşılığı Türk lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarları 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı : Gemilerden, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç ocak ve temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitle tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilini terkini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir.

Bakanlar Kurulu bu miktarı 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi sahiplerine tanınan mali yardım ve teşvikler, gemilerini bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınır.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

İkinci fıkranın a ve b bendi uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesaba izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı hizmetlerinde kullanılmak (personel giderleri hariç) özel gelir ve özel ödenek kaydedilir. Bu ödeneklerden yatırım niteliğinde olanlar yatırım programı ile ilişkilendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Gemi ve yatların sigortaları

MADDE 13. – Tasarının 13 üncü Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelik

MADDE 14. – Tasarının 14 üncü Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. – Tasarının Geçici 1 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. – Tasarının 17 nci Maddesi, Komisyonumuzca 16 ncı Madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

12.10.1999

Esas No. : 1/507

Karar No. : 59

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 nci Dönemde Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak yasama döneminin sona ermesi nedeniyle kadük olan ve bu defa İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca yenilenerek Başkanlıkça 3.8.1999 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyon olarak da Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu; Adalet Komisyonu; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 7.10.1999 tarihinde yapmış olduğu 1 inci birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu ile Maliye Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla, incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, deniz taşımacılığı nitelik itibarıyla uluslararası bir faaliyettir. Ülkemiz dış ticaretinin de % 91'i deniz taşımacılığı yoluyla gerçekleştirilmekte olup, bunun yanında gemilerimiz üçüncü ülkeler arasında da taşımacılık yaparak dünya pazarlarından pay alabilmektedirler. Ancak dünya ekonomisindeki gelişmeler sonucunda yabancı filolarla rekabet şartları giderek ağırlaşmakta ve rekabet gücünü artıracak yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Türk Uluslararası Gemi Sicili de dünya genelinde uygulanmakta olan bu yöntemlerden birisidir.

Deniz taşımacılığındaki uluslararası rekabet, daha yeni teknolojilerle donanmış bir ticaret filosu gerektirmektedir. Yeni teknolojilerin kullanılması ise işletme giderlerini artırmaktadır. Bu bakımdan işletme gideri düşük filolarla rekabet etmek güçleşmektedir. Açık sicil ülkeleriyle rekabet edebilmek amacıyla dünya filosunun yarıya yakın bölümü bu tür sicillere kayıtlı olarak faaliyette bulunmaktadırlar.

Ülkemiz denizcilik endüstrisi, gelişme potansiyeli ve döviz kazandırıcı özelliği nedeniyle ekonomimizin lokomotif sektörlerindedir. Ulusal Deniz Ticaret Filomuzun korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi bu bakımdan özel önem taşımaktadır. Türk donatanlarının kolay bayrak ülkelerinin sağladığı avantajlardan yararlanabilmek amacıyla bayraktan kaçmaları filomuzun küçülmesine neden olmaktadır. Bunun önlenmesi için Türk Uluslararası Gemi Sicilinin kurulması ve kolay bayrak ülkelerindeki ayrıcalıkların buraya kaydolan Türk gemi ve yatlarına da tanınması gerekmektedir. Tasarı, bu amaçla hazırlanmıştır.

Tasarı ile; denizcilik sektörünün gelişmesini ve yabancı filolara karşı rekabet gücünün artmasını sağlamak amacıyla Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulması öngörülmekte ve bu çerçevede yabancı gemi adamlarının çalıştırılması ve vergilemeye ilişkin bazı kolaylıkların sağlanması ve yabancı gemi ve yatların da sözkonusu sicile tescil edilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

— Gemi filomuzun gençleştirilmesi ve güçlendirilmesi için teşvik önlemleri alınmasında yarar görüldüğü, bu bakımdan Tasarının olumlu karşılandığı,

— Bütün kanunî düzenlemelere rağmen denizcilik sektöründe istenilen düzeye bir türlü erişilemediği, gemi filomuzun giderek yaşlandığı, bu olumsuz gelişmenin bir an önce sona erdirilmesi gerektiği,

— Tasarı ile getirilmesi düşünülen vergi muafiyetinin denizcilik sektörünün gelişmesi açısından çok fazla yarar sağlamayacağı, aksine belge kayıt düzeninde bazı olumsuz gelişmelere yol açarak ilgili sektörlerde vergi kaybına yol açabileceği,

— İstisna ve muafiyetlerin diğer taşımacılık sektörleri aleyhine bir haksız rekabet oluşturabileceği, gemi taşımacılarının bütün vergilerden muaf tutulması yerine sadece Kurumlar Vergisinden muaf tutulmasının daha doğru bir uygulama olacağı, denizcilik sektörünün gelişimine katkı sağlamak amacıyla vergi istisna ve muafiyetlerinin yeterli olmayacağı,

— Ülkemizin fizikî potansiyeline rağmen deniz taşımacılığında yeterli payı alamadığı ve bu nedenle yabancı taşımacılara önemli miktarda navlun ödendiği,

gibi görüş ve eleştirileri takiben, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

— Ülkemizin dünya deniz taşımacılığında daha fazla pay alabilmesi için denizcilik sektörünü geliştirecek düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu, bu amaçla 20 nci Dönemde hazırlanan Tasarının yasalasmadan kadük olduğu, sözkonusu Tasarının daha sonra 57 nci Hükümet tarafından yenilendiği, ancak geçen zaman içinde Tasarıda bazı değişiklikler yapılması gerektiğinin doğduğu,

— İkinci sicil oluşturma çabalarının önce Liberya, Malta, Panama gibi geri kalmış bazı ülkelerde başladığı, ancak Danimarka, Norveç, Fransa, Japonya, İngiltere, İspanya, Portekiz gibi gelişmiş ülkelerin de gemilerini tekrar kazanabilmek için ikinci sicil oluşturma ve buna ilişkin avantajlar sağlama yoluna gittiği,

— Ülkemizin 10.5 milyon DWT'lik gemi filosu ile dünya sıralamasında 16 ncı sırada yer aldığı, halen 300 gros tönün üzerinde 852 adet gemimizin bulunduğu, bunun da yarısından çoğunun 20 yaşın üzerinde olduğu, gemi filomuzun mutlaka gençleştirilmesi gerektiği,

— İkinci sicil uygulayan ülkelerin sağladığı avantajlardan yararlanmak için gemilerimizin bayraktan kaçtığı, bu nedenle filomuzun küçüldüğü,

— Ülkemizin ithalatının % 94'ünün, ihracatının ise % 82'sinin deniz taşımacılığı yoluyla gerçekleştirildiği, iç ticaretimizde deniz taşımacılığının payının ise % 5 olduğu, halbuki deniz taşımacılığının demiryoluna oranla 7 kat, karayoluna oranla 11 kat daha ucuz olduğu,

— Dış ticaretimizde deniz taşımacılığı yapan gemilerin % 30-38'inin Türk Bayraklı olduğu, filomuzda yer alan 852 geminin 86'sının kamu, 766'sının özel kesime ait olduğu,

— Tasarı ile gemi taşımacılığının maliyetini yükseltecek düzenlemeler getirilmediği, aksine özendirici tedbirler getirildiği,

— Denizcilik Müsteşarlığının yetki ve görevleri arasında yer alması gereken hususların bir kısmının çeşitli kuruluşların uhdesinde bulunduğu, hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebilmesi için yetkilerin tek bir kuruluştaki toplanmasının daha faydalı olacağı,

ifade edilmiştir.

Ayrıca;

— Üç tarafı denizlerle çevrili ve irili ufaklı pek çok göle sahip olan ülkemizde denizcilik sektörüne yeterince önem verilmediği gibi, Müsteşarlığın denizcilik hizmetlerinin yerine getirilmesinde pek çok fonksiyon yüklenmiş bulunmasına rağmen bu hizmeti yerine getirebilecek bilgi ve deneyime sahip personel istihdamı için gerekli olan ücret rejiminin de sağlanmadığı, kurum persone-

linin ücret seviyesinin Başbakanlığa bağlı diğer kurumlar düzeyine getirilmesi ve nitelikli personelin sözleşmeli olarak istihdamına imkân tanınması gerektiği, ancak, personelin ücretlerinin yetersizliği ve sözleşmeli statüde personel istihdamına ilişkin hususların bugüne kadar düzenlenemediği, kurum temsilcileri tarafından dile getirilmiş ve bu konunun bir an önce çözüme kavuşturulması için talepte bulunulmuştur. Komisyonumuzda yapılan değerlendirmelerde söz konusu hususların Genel Personel Rejimi ve Teşkilât Yasaları ile doğrudan ilgili olduğu ve bu nedenlerle Hükümet tarafından hazırlanacak ayrı bir Tasarı ile ele alınarak çözüme kavuşturulmasının, bu yöndeki taleplerin bu Tasarı içinde yer almamasının doğru olacağı kanaatine varılmıştır.

Tümül üzerindeki görüşmeleri mültekip Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin götüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

— 1 inci maddesi, sadece ticaret gemileri, açık deniz balıkçı gemileri ve turizm şirketi envanterlerine kayıtlı ticarî yatları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmek suretiyle,

— 2 nci maddesi, (a) ve (b) bentlerinin 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— 3 üncü maddesi; birinci fıkrasına, Türk Uluslararası Gemi Sicilinin Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde oluşturulacağına ilişkin bir ibarenin eklenmesi ve ikinci fıkrasının da Türk Uluslararası Gemi Sicili yurtiçi irtibat büroları kurulması konusunda Bakanlığın yetkili kılınması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— 4 üncü maddesi, madde başlığının ve metninin 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle,

— 5 inci maddesi, ikinci fıkrasında yer alan "süresi iki yıldan az olmamak şartıyla" ibaresinin çıkarılması ve son fıkrasının 1 inci maddeye paralel olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— 6 ncı maddesi, aynen,

— 7 nci maddesi, ikinci fıkrasında yer alan "kabotaj hakkından" ibaresinin anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla "815 sayılı Kabotaj Kanunu hükümlerinden ..." şeklinde değiştirilmesi ve madde metninin 1 inci maddeye paralel olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

— 8 inci maddesi, aynen,

— 9 uncu maddesi, Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydolacak gemilerde ve yatlarda çalışacak personelin en az % 50'sinin Türk vatandaşı olmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmek suretiyle,

— 10 uncu maddesi, anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla, "... iş hukuku ..." ibaresinden önce gelmek üzere "bireysel ve toplu" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

— 11 inci maddesi, metinde yer alan "gemi adamı sertifikaları" ibaresinin "gemi adamı cüzdanları" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

— 12 nci maddesi, 1 inci ve 2 nci maddelere uygunluk sağlanmak amacıyla, kayıt harcı ve yıllık tonaj harcı bedellerinin, ikinci sicilin sağlayacağı avantajlar karşısında çok düşük kalması nedeniyle artırılmasını, ayrıca sözkonusu harçların 10 katına kadar artırılması hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi ve buradan elde edilecek gelirin % 50'sinin Denizcilik Müsteşarlığının görev ve faaliyet alanlarında kullanılmak üzere bütçeye aktarılmasını temin edecek şekilde yeniden düzenlenmek suretiyle,

— 13 ve 14 üncü maddeleri, aynen,

- 15 inci maddesi mükerrer düzenlemeyi önlemek amacıyla metinden çıkarılmak suretiyle,
- Geçici 1 inci maddesi, 12 nci maddeye uygunluğun sağlanması ve maksadın daha iyi ifade edilebilmesi için yeniden düzenlenmek suretiyle,
- Geçici 2 nci maddesi, metinden çıkarılmak suretiyle,
- Yürürlüğe ilişkin 16 nci maddesi, Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecek şekilde yeniden düzenlenmek ve madde numarası metinden çıkarılan madde nedeniyle 15 olarak değiştirilmek suretiyle,
- Yürülmeye ilişkin 17 nci maddesi, 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz esas komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Metin Şahin</i>	<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>
Antalya	Gaziantep
Sözcü	Kâtip
<i>Nihat Gökbulut</i>	<i>Cafer Tuğfan Yazıcıoğlu</i>
Kırıkkale	Bartın
Üye	Üye
Sait Açıba	<i>Abdülkadir Akcan</i>
Afyon	Afyon
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Ali Uzunırmak</i>
Afyon	Aydın
Üye	Üye
Zeki Ergezen	M. Altan Karapaşaoğlu
Bitlis	Bursa
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
Oğuz Tezmen	<i>Süleyman Coşkun</i>
Bursa	Burdur
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Hakkı Duran</i>	<i>Mücahit Himoğlu</i>
Çankırı	Erzurum
Üye	Üye
<i>Ramazan Güll</i>	<i>Aydın Ayaydın</i>
Isparta	İstanbul

Üye

Masum Türker

İstanbul

Üye

İlhami Yılmaz

Karabük

Üye

Necdet Tekin

Kırklareli

Üye

Ahmet Derin

Kütahya

(İmzada bulunamadı)

Üye

Cevat Ayhan

Sakarya

(İmzada bulunamadı)

Üye

Lütfi Ceylan

Tokat

Üye

Hasan Metin

İzmir

Üye

Zeki Ünal

Karaman

(İmzada bulunamadı)

Üye

Ali Gebeş

Konya

Üye

Süleyman Çelebi

Mardin

Üye

Ş. Ramis Savaş

Sakarya

Üye

Hasan Özgöbek

Uşak

Üye

Bekir Gündoğan

Tunceli

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii

30.11.1999

Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No. : 1/507

Karar No. : 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 23.11.1999 tarihinde yapmış olduğu 10 ücu birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu ile Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, İstanbul Deniz Ticaret Odası Başkanlığı, İzmir Deniz Ticaret Odası Başkanlığı ve Türk Loydu Vakfı Temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının Genel Gerekçesi okundu.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde, ülkemizin kısa ve uzun vadeli hedeflerinin gerçekleşmesinde denizcilik sektörünün önemli görevler üstlendiği, Türkiye'nin dış ticaretinin % 91'inin deniz taşımacılığı yoluyla yapıldığı, gemilerimizin üçüncü ülkeler arasında taşımacılık yaparak dünya piyasalarından pay aldıkları, ancak dünya ekonomisindeki gelişmeler sonucunda yabancı filolarla rekabet şartlarının giderek ağırlaşmakta olduğu dikkate alınarak, rekabet gücünü artıracak yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Türk Uluslararası Gemi Sicili de, Dünya genelinde uygulanmakta olan bu yöntemlerden birisi olması, deniz yolu ile taşımacılık faaliyetlerinde önemli bir yer kaplayan mevcut limanlarımızın altyapısının ihtiyacı karşılayacak biçimde geliştirilmesi, modernleştirilmesi ve konteyner taşımacılığına hizmet verir hale getirilmesi gerekmektedir.

— Gemi filolarımızın gençleştirilmesi ve güçlendirilmesi için teşvik tedbirleri alınmasında yarar görüldüğü, bütün kanuni düzenlemelere rağmen denizcilik sektöründe istenilen düzeye bir türlü erişilemediği, ülkemizin fiziki potansiyeline rağmen deniz taşımacılığında yeterli payı alamadığı, bu nedenle yabancı taşımacılara önemli miktarda navlun ödendiği, ülkemizin dünya deniz taşımacılığında daha fazla pay alabilmesi için denizcilik sektörünü geliştirecek düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu, bu amaçla Kanun Tasarısı ile gemi taşımacılığının maliyetini düşürecek düzenlemeler getirilmediği, aksine özendirici tedbirler getirildiği,

Denizcilik Müsteşarlığının yetki ve görevleri arasında yer alması gereken hususların bir kısmının çeşitli kuruluşlar uhdesinde bulunduğu, hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebilmesi için yetkilerin tek bir kuruluşa toplanmasının faydalı olacağı;

Kanun Tasarısı ile denizcilik sektörünün gelişmesini ve yabancı filolara karşı rekabet gücünün artmasını sağlamak amacıyla dünyada benzer ülke uygulamalarında olduğu gibi Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulması öngörülmekte, bu çerçevede yabancı gemi adamlarının çalıştırılması, vergilemeye ilişkin bazı kolaylıkların sağlanması, yabancı gemi ve yatların da sözkonusu sicile tescil edilebilmesi imkânı getirildiği ifade edilmiştir.

Hükümet adına söz alan Sayın Devlet Bakanı Prof. Dr. Ramazan Mirzaoğlu,

Dünyada bugün binlerce geminin dünya limanları arasında taşıma hizmeti yapmakta olduğunu, 5 milyar tonun üzerinde bir yükün deniz yoluyla taşındığını, yılda 300 milyar doların üzerinde navlun geliri elde edildiğini, dünya deniz ticaretinin 1997 yılında 3.6 milyar dolarla 21.413 milyar/mil değerine ulaştığını, eldeki son rakamlara göre Türkiye'nin dış ticaret taşımalarının % 91'inin deniz yoluyla yapıldığını,

Türk bayraklı gemilerin deniz taşımacılığı içindeki payının % 40 civarında olduğunu, ortalama olarak deniz yolu ile yapılan taşıma maliyetinin demiryolundan 2,5 kat, karayolundan 4 kat, havayolundan 12 kat daha ucuz olduğunu yapılan karşılaştırmalarda görüldüğü,

Ülkemizde 1998 yılında 79 milyon tonu ithalat, 25 milyon tonu ihracat olmak üzere 104 milyon ton dış ticaret taşıması yapıldığını, ihracat taşımalarında Türk bayraklı gemilerin payının % 29 olduğunu, denizcilik sektörünün ulusal normlardan ziyade uluslararası normlara göre yönlendirildiğini, uluslararası normlara uyulmadığı takdirde kabotaj seferi haricinde ticari denizcilik faaliyetlerinde bulunmanın mümkün olmadığını, sistemin işleyişinde devletler ve denizcilikle ilgili organların tek bir muhatap görmek istediklerini bu idarenin ülkemizde Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı olduğunu ancak denizcilik ile ilgili mevzuatın çokluğu gözönüne alındığında;

Denizcilik ile ilgili olarak;

57 Kanun,

1 Kanun Hükümünde Kararname,

29 Tüzük,

41 Yönetmelik,

18 Karamamenin olduğunu,

Bu nedenlerle denizcilik sektöründeki yetki ve sorumlulukların dağılmış olmasının verimli çalışmayı etkilediğini, kararların zamanında verilmesini geciktirdiğini bu nedenle de hizmette aksamlar ortaya çıktığını belirterek ülkemizde Denizcilik Bakanlığının kurulmasının bir zaruret haline geldiğini Denizcilik Bakanlığı kurulması çalışmalarının Bakanlığına bağlı Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde devam ettiğini belirtmiştir.

Ayrıca birçok Avrupa ülkesinin kendi millî sicillerini ortadan kaldırmadan yine kendi ülke bayrakları altında oluşturdukları, kolay bayrak veya elverişli bayrak ülkelerinin tanımış olduğu avantajları kendi gemi sahiplerine sağlayan, ikinci bir sicil düzenlemesi yoluna gitmişler, bu suretle ikinci sicil veya uluslararası sicil diye adlandırılan uygulamanın ortaya çıktığını, diğer taraftan da Avrupa Topluluğu bünyesinde ikinci sicil çalışmalarının devam ettiğini, Avrupa Parlamenteler Asamblesinin 1989 yılında aldığı bir kararla kısaca EUROS olarak adlandırılan topluluk gemi sicilinin kurulması ve isteyen gemilere topluluk bayrağının çekilmesi teklifini hazırladığını belirtmişlerdir.

Dünya ekonomisindeki küreselleşme, rekabet şartlarının ağırlaşması ve son yıllarda baş gösteren navlun krizi, maalesef Türk donatanlarını sıkıntıya düşürmüştür. Türk donatanları da çareyi ya elverişli bayrak ülkelere ya da ikinci sicil uygulayan ülkelere gitmek suretiyle, bu ülkelerin sağladığı avantajlardan yararlanmakta bulmuşlar, bu durumun ise millî filomuzun küçülmesine neden olduğunu, millî filomuzun erimesini önlemek, Türk Deniz Ticaret Filomuzun geliştirilmesini ve filomuzun uluslararası piyasada rekabet etme gücü ile taşıma kapasitesinin artırılmasını sağlamak amacıyla Türk uluslararası gemi sicilinin kurulmasının elverişli bayrak ülkelerinin tanımış olduğu birtakım avantajlardan sicile kaydolun Türk gemilerinin de yararlanacağını ve sektörümüz açısından önem taşıdığını belirtmişlerdir.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde yapılan görüşmeler tamamlanmış, maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuz maddelerin müzakeresinde Plan ve Bütçe Komisyonu metnini esas almıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun maddelerinin müzakeresi sonucunda;

Madde 1. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 2 nci satırındaki “edilebilir” ibaresi , “edilir” olarak kesin bir hüküm arzetmesi açısından düzeltilmiş, aynı maddenin (a) bendinde “kayıtlı” ibaresinden sonra gelmek üzere bulunan kanunun 1 inci ve 2 nci maddesi kapsamındaki” ibaresi Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıt olacak gemiler ve yatların sicile tescilinde yoruma meydan vermemek için ilave edilmiş, aynı maddenin (c) bendindeki “ençok on yaşına kadar” ibaresi ve “Ancak yurtdışında inşa edilen bir yaşına kadar olan gemilerde tonaj sınırlaması aranmaz” ibaresi, ülkemiz deniz taşıma filo kapasitesini artırmak ve yurtiçi gemi inşaa sanayini teşvik amacıyla madde bendinden çıkarılarak madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 1 inci fıkrasının 2 nci satırındaki “sermaye şirketlerine” ibaresi, şahıs ve sermaye şirketleri arasında ayırım yapmayıp, tüm şirketleri kapsamını teminen “sermaye” tabiri kaldırılarak, “şirketlere” ibaresi olarak düzeltilmiştir. Yine aynı maddenin 2 nci fıkrasındaki “gemiler” ibaresinden sonra madde metinlerine uygunluk sağlanması amacıyla “ve yatlar” ibaresi eklenmiştir.

Madde 6. — Kanun Tasarısının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 7. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — Kanun Tasarısının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 4 üncü satırındaki “gemi” ibaresinden sonra madde metnine uygunluk sağlama açısından “ve yat” ibaresi eklenerek metinde yer alan % 50 oranı % 51 olarak değiştirilerek madde bu şekilde kabul edilmiştir.

Madde 10. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 12 nci maddesine; Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemilerin kontrollerini yapacak, uluslararası standartlara uygunluğunu tespit edecek olan Türk Loydunun, gerek IMO'nun gerekse AB'nin klas kuruluşları için istediği nitel koşullara ulaşabilmesi ve uluslararası alanda kabul gören klas kuruluşlar arasına girebilmesini temin için, Türk Loydu'na giren gemi sayısını artırmak amacıyla, maddenin (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (c) bendi ilave edilmiş;

“c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loydu'na kayıtlı ise bu maddenin (a) ve (b) bendinde tespit edilen bedellerde % 50 indirim yapılır.”

Aynı maddenin 8 inci fıkrasının müsteşarlık bütçesine özel gelir ve ödenek olarak kaydedilen ilgili maddenin (a) ve (b) bendi uyarınca tahsil edilen gelirin müsteşarlık bünyesinde kurulan döner sermayeye aktarılması sağlanarak madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 13. — Kanun Tasarısının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Plan ve Bütçe Komisyonu metninin 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere çerçeve 15 inci madde olarak 491 Sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye; Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanununun yürürlüğe girmesiyle başlayacak olan strede, Denizcilik Müsteşarlığının doğrudan görev alanı içinde olmayan, ancak

ilişkili olduğu sektörlerde yaptıracağı işlerden dolayı devlete yeni gelir kaynaklarının ortaya çıkarılıp denizcilik sektörünün geliştirilmesinde önemli katkı sağlayacak kaynakların yönetilmesi amacıyla döner sermaye işletmesinin kurulması ve uluslararası boyutu çok fazla olan işlerin yürütülebilmesi için kalifiye ve tecrübeli, konusunda uzmanlaşmış eleman istihdamı sağlamak amacıyla çalışanların özlük haklarında yeni düzenleme yapma zarureti ortaya çıkmıştır. Bu amaçla 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki 3 ek madde ilave edilmiştir.

“Ek Madde 1. – Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde, Döner Sermaye İşletmesi kurulur. Döner sermaye için genel bütçeden on milyon TL. kuruluş sermayesi tahsis olunmuştur. Bu miktar Denizcilik Müsteşarlığının teklifi ve Maliye Bakanlığının onayı ile artırılabilir. Döner Sermaye gelirleri, giderleri ve faaliyetleri ile kâr paylarının dağıtımı yönetmelikle düzenlenir.”

“Ek Madde 2. – Mevcut statüsü devam ettiği sürece Denizcilik Müsteşarlığı teşkilatında fiilen çalışan personele Başbakanlık merkez teşkilatında çalışan personele ödenmekte olan fazla çalışma ücreti, aynı esas ve usullere göre ödenir.”

“Ek Madde 3. – Denizcilik Müsteşarlığında müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, 1. hukuk müşaviri, genel müdür yardımcısı, müsteşarlık müşaviri, daire başkanı, hukuk müşaviri, bölge müdürü, bölge müdür yardımcısı, gemi sörvey kurulu başkanı, liman başkanı, gemi sörvey kurulu uzmanı, denizcilik uzmanı, şube müdürü, uzman, mühendis, kaptan, istatistikçi, matematikçi, fizikçi, biyolog, doktor, diş tabibi, çözümleyici, programcı ve denizcilik uzman yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ile her çeşit ödemeler en yüksek devlet memurunun aldığı maaş, ikramiye, fazla mesai, tazminat, yan ödeme ve benzeri parasal ödemeler toplamını geçmeyecek şekilde Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Sözleşme ile çalıştırılacak personel, istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir.”

Yukarıda yapılan değişikliğe paralel olarak Kanun Tasarısının başlığı “Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” olarak düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. – Plan ve Bütçe Komisyonu metninin Geçici Madde 1’i aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 2. – Plan ve Bütçe Komisyonunca Geçici Madde 2’nin Tasarı metninden çıkarılması Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Madde 16. – Kanun Tasarısının 16 ncı maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. – Kanun Tasarısının 17 ncı maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz Genel Kurulun olurlarına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Oktay Vural
İzmir
Kâtip
Cumali Durmuş
Kocaeli

Başkanvekili
Miraç Akdoğan
Malatya
Üye
Halit Dikmen
Aydın

Üye
İlhan AYTEKİN
Balıkesir
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hüseyin KARAGÖZ
Çankırı
(İmzada bulunamadı)
Üye
Abdülşanet TURGUT
Diyarbakır
Üye
Akif SERİN
İçel
Üye
Ahmet ARKAN
Kocaeli
Üye
Eyüp DOĞANLAR
Niğde

Üye
Orhan ŞEN
Bursa

Üye
Nurettin ATIK
Diyarbakır
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mustafa GEÇER
Hatay
Üye
Nevzat TANER
Kahramanmaraş
Üye
Ali SERDENGEÇTİ
Manisa
Üye
Mükerrem LEVENT
Niğde

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ KANUNU TASARISI

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen ticaret ve balıkçı gemileri ile yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmaktır.

Tanımlar

MADDE 2. – Bu Kanunda geçen;

- a) Gemi : Ticarî amaçlarla kullanılan her türlü yük, yolcu ve balıkçı gemilerini,
- b) Yat : Yat tipinde inşa edilmiş, gezi ve spor amacıyla yararlanılan, taşıyacakları yatçı sayısı 36'yı geçmeyen, yük ve yolcu gemisi niteliğinde olmayan, tonilato belgelerinde "Ticarî Yat" veya "Özel Yat" olarak belirtilen deniz araçlarını,
- c) Millî Gemi Sicili : 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 839 uncu ve diğer maddelerinde öngörülen gemi sicilini,
- d) Türk Uluslararası Gemi Sicili : Bu Kanun uyarınca oluşturulan gemi sicilini,
- e) Bakanlık : Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığını,
- f) Net Ton : Geminin ticarî olarak kullanılabilen yerlerinin hacmi olup, o geminin yürütmesine ve yürütenlerin ihtiyacına ayrılan yerlerin gros tonilatodan çıkarılması sonunda geri kalan hacmini,
- g) DWT : Bir geminin taşıyabileceği en çok ağırlık olup, ham yükün, yakacağın, suyun, kumanyanın, yolcu ve gemi adamlarının kendilerinin ve eşyalarının ağırlıklarının toplamını,
- h) Gros Tonilato : Bu hacim, geminin güverte altı ve güverte üstü bütün kapalı yerlerinin hacmini ($2.83 \text{ m}^3 = 1 \text{ gros tonilato}$), ifade eder.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ
KANUNU TASARISI**

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticarî yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmaktır.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen:

a) Gemi : Ticarî amaçla kullanılan her türlü yük, yolcu ve açık deniz balıkçı gemilerini,

b) Yat : Yat tipinde inşa edilmiş, gezi ve spor amacıyla yararlanılan, taşıyacakları yatçı sayısı 36'ı geçmeyen, yük ve yolcu gemisi niteliğinde olmayan, turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ve tonilato belgelerinde "Ticarî Yat" olarak belirtilen deniz araçlarını,

c) Millî Gemi Sicili : 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 839 uncu ve diğer maddelerinde öngörülen gemi sicilini,

d) Türk Uluslararası Gemi Sicili : Bu Kanun uyarınca oluşturulan gemi sicilini,

e) Bakanlık : Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığın,

f) Net Ton : Geminin ticarî olarak kullanılabilen yerlerinin hacmi olup, o geminin yürütmesine ve yürütenlerin ihtiyacına ayrılan yerlerin gros tonilatodan çıkartılması sonunda geri kalan hacmini,

g) DWT : Bir geminin taşıyabileceği en çok ağırlık olup, ham yükün, yakıtın, suyun, kumyananın, yolcu ve gemi adamlarının kendilerinin ve eşyalarının ağırlıklarının toplamını,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ
KANUNU İLE 491 SAYILI KANUN HÜK-
MÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

Amaç

MADDE 1. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 2. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Türk Uluslararası Gemi Sicili

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen amaçları gerçekleştirmek üzere İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulmuştur.

Bakanlık, Türk Uluslararası Gemi Siciline ilişkin hizmetlerin daha süratli ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde ve yurt dışında Türk Uluslararası Gemi Sicili irtibat büroları açabilir.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler

MADDE 4. — Türk Uluslararası Gemi Siciline yurt içinde inşa edilen gemiler ve yatlar ile yurt dışında inşa edilen 12 000 DWT'un (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapılı gemilerde ise 499 grostonun) üzerindeki gemiler ve yatlar tescil edilebilir. Bu sicile kaydedilecek yatlar için montaj ve yaş sınırı aranmaz.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil

MADDE 5. — Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş sermaye şirketlerine ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Süresi iki yıldan az olmamak şartıyla yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur.

Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun gemi siciline ilişkin hakları saklıdır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

h) Gros Tonilato : Bu hacim, geminin güverte altı ve güverte üstü bütün kapalı yerlerinin hacmini (2.83m³ = 1 grostonilato),

İfade eder.

Türk Uluslararası Gemi Sicili

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen amaçları gerçekleştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde, İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulmuştur.

Bakanlık, Türk Uluslararası Gemi Siciline ilişkin hizmetlerin daha süratli ve etkin şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde iribat büroları açabilir.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilebilecek gemiler ve yatlar

MADDE 4. — Türk Uluslararası Gemi Siciline aşağıdaki gemiler ve yatlar talep üzerine tescil edilebilir.

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Gemi Siciline kayıtlı bütün gemiler ve yatlar,

b) Yurt içinde inşa edilen gemiler ve yatlar,

c) Yurt dışından ithal edilecek en çok on yaşına kadar 12 000 DWT'un (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapılı gemilerde ise 499 Grostonun) üzerindeki gemiler. Ancak, yurt dışında inşa edilen bir yaşına kadar olan gemilerde tonaj sınırlaması aranmaz.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil

MADDE 5. — Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş sermaye şirketlerine ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türk Uluslararası Gemi Sicili

MADDE 3. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler ve yatlar

MADDE 4. — Türk Uluslararası Gemi Siciline aşağıdaki gemiler ve yatlar talep üzerine tescil edilir:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Gemi Siciline kayıtlı bulunan, Kanunun 1 inci ve 2 nci maddesi kapsamındaki bütün gemiler ve yatlar.

b) Yurtiçinde inşa edilen gemiler ve yatlar.

c) Yurt dışından ithal edilecek 12 000 DWT'un (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapılı gemilerde ise 499 grostonun) üzerindeki gemiler.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil

MADDE 5. — Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Yurtdışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Türk Uluslararası Gemi Sicilinin muhtevası

MADDE 6. – Türk Uluslararası Gemi Siciline 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 845 inci maddesinde belirtilen hususlar, gemi ve yatın teknik özellikleri ile gemi ve yat üzerindeki haklara ilişkin bilgiler kaydolunur.

Türk Uluslararası Gemi Siciline ilişkin esaslar, sicilde kayıtlı hakların devri, sicil kaydının terkinine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından hazırlanacak yönetmelik ile tespit edilir.

Gemilerin ve yatların sicil kaydının terkinini ipotek sahiplerinin izinlerine tabidir.

Bayrak çekme hakkından yararlanma

MADDE 7. – Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ve yatlar Türk Bayrağı çekerler.

Bu Kanun uyarınca Türk Bayrağı çeken gemiler ve yatlar millî mevzuatla tanınmış olan haklardan yararlanırlar. Ancak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi uyarınca Türk Bayrağı çekme hakkına sahip olmayan gemiler ve yatlar kabotaj hakkından yararlanamazlar.

Türk Bayrağının bulundurulmasına ve çekilmesine ilişkin hakların ihlalinde Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Gemilerin ve yatların tabi olacakları esaslar

MADDE 8. – Gemilerde ve yatlarda bulundurulması gereken belgeler, süreleri ve bunlara ilişkin diğer esaslar ile gemilerin ve yatların tabi olacakları esaslar, ilgili mevzuat ve uluslararası sözleşme hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından tespit olunur.

Gemi adamlarının uyruğu ve istihdamı

MADDE 9. – Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemilerde ve yatlarda, donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın kaptanın Türk olması, donatanın Türk olması halinde ayrıca diğer gemi personel sayısının en az % 25'i için Türk uyruğu şartı aranır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun gemi siciline ilişkin hakları saklıdır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinin muhtevası

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bayrak çekme hakkından yararlanma

MADDE 7. — Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ve yatlar Türk Bayrağı çekerler.

Bu Kanun uyarınca Türk Bayrağı çeken gemiler ve yatlar millî mevzuatla tanınmış olan haklardan yararlanırlar. Ancak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi uyarınca Türk Bayrağı çekme hakkına sahip olmayan gemiler ve yatlar 815 sayılı Kabotaj Kanunu hükümlerinden yararlanamazlar.

Türk Bayrağının çekilmesine ilişkin hakların ihlalinde Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Gemilerin ve yatların tâbi olacakları esaslar

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Gemi adamlarının uyruğu ve istihdamı

MADDE 9. — Bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemilerde ve yatlarda donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın kaptanın Türk vatandaşı olması esastır. Donatanın Türk vatandaşı olması halinde ise ayrıca diğer gemi personel sayısının en az % 50'si için Türk vatandaşı olma şartı aranır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun gemi siciline ilişkin hakları saklıdır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinin muhtevası

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bayrak çekme hakkından yararlanma

MADDE 7. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

Gemilerin ve yatların tâbi olacakları esaslar

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gemi adamlarının uyruğu ve istihdamı

MADDE 9. — Bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemilerde ve yatlarda donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın kaptanın Türk vatandaşı olması esastır. Donatanın Türk vatandaşı olması halinde ise ayrıca diğer gemi ve yat personel sayısının en az % 51'i için Türk vatandaşı olma şartı aranır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Gemi adamlarının sosyal güvenliği ve çalışma şartları

MADDE 10. — Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olan gemilerde ve yatlarda istihdam edilecek gemi adamları Türk sosyal güvenlik ve iş hukuku mevzuatına tabi olurlar. Ancak, yabancı uyruklu gemi adamları için, uluslararası veya ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinde yeralan hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepleri halinde kendi ülkelerinde zorunlu veya herhangi bir ülkede özel sigortalı olduklarını kanıtlamaları şartı ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmazlar.

Yabancı uyruklu gemi adamlarının ülkeye giriş-çıkış ve konaklamaları

MADDE 11. — Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerde ve yatlarda, istihdam edilen yabancı uyruklu gemi adamlarının sahip oldukları ve Bakanlıkça tanınan gemi adamı sertifikaları pasaport yerine geçer. Bunları taşıyan gemi adamlarından, Türkiye'ye giriş ve çıkışlarında geminin uğrak yaptığı liman şehirlerinde veya liman şehrine sınır yerleşim merkezinde konaklamalarında karşılıklılık esasına göre pasaport aranmaz.

Yabancıların ülkeye kabulü ve ülkeden çıkarılmalarına ilişkin yürürlükteki mevzuat hükümleri saklıdır.

Mali hükümler

MADDE 12. — Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergisiyle fonlardan istisnadır. Kurumlar vergisinden istisna edilen bu kazançlar ile bu kazançların dağıtılmasından elde edilen temettü ve iştirak kazançları ayrıca gelir ve kurumlar vergisine tabi tutulmazlar. Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar.

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur :

- a) Kayıt harcı : 3 000 ABD doları karşılığında Türk Lirasına ilave olarak, her bir net ton için

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

**Gemi adamlarının sosyal güvenliği ve
çalışma şartları**

MADDE 10. — Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olan gemilerde ve yatlarda istihdam edilecek gemi adamları Türk sosyal güvenlik ve bireysel ve toplu iş hukuku mevzuatına tâbi olurlar. Ancak, yabancı uyruklu gemi adamları için, uluslararası veya ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepleri halinde kendi ülkelerinde zorunlu veya herhangi bir ülkede özel sigortalı olduklarını kanıtlamaları şartı ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi tutulmazlar.

**Yabancı uyruklu gemi adamlarının ül-
keye giriş-çıkış ve konaklamaları**

MADDE 11. — Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerde ve yatlarda istihdam edilen yabancı uyruklu gemi adamlarının sahip oldukları ve Bakanlıkça tanınan gemi adamı cüzdanları pasaport yerine geçer. Bunları taşıyan gemi adamlarından, Türkiye'ye giriş ve çıkışlarında geminin uğrak yaptığı liman şehirlerinde veya liman şehrine sınırlı yerleşim merkezinde konaklamalarında karşılıklılık esasına göre pasaport aranmaz.

Yabancıların ülkeye kabulü ve ülkeden çıkarılmalarına ilişkin yürürlükteki mevzuat hükümleri saklıdır.

Mali hükümler

MADDE 12. — Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlarla ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

**Gemi adamlarının sosyal güvenliği ve
çalışma şartları**

MADDE 10. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

**Yabancı uyruklu gemi adamlarının ül-
keye giriş-çıkış ve konaklamaları**

MADDE 11. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

Mali hükümler

MADDE 12. — Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlarla ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; Damga Vergisine, harçlara, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

0.50 ABD doları karşılığı Türk Lirası alınır. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların ivazlı temlik dolayısıyla yeni sahipleri adına tescilinde, bu bentte belirtilen harç % 50 indirimli uygulanır. Bakanlar Kurulu balıkçı gemileri için, bu harcı sifra kadar indirmeye yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı : Gemilerden ve yatlardan, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 0.60 ABD doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitle tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkinin ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir.

ABD dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ise herbir taksidin ait olduğu ayın ilk günü için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerde ve yatlarda çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan istisnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi veya yat sahiplerine tanınan mali yardım ve teşvikler, gemi veya yatlarını bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzelkişilere de tanınır.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca tespit edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur.

a) Kayıt harcı : 10 000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı : Gemilerden, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkinini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi sahiplerine tanınan mali yardım ve teşvikler, gemilerini bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınır.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bendleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur.

a) Kayıt harcı: 10 000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı: Gemilerden Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkinini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loydu'na kayıtlı ise bu maddenin (a) ve (b) bendinde tespit edilen bedellerde % 50 indirim yapılır.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi sahiplerine tanınan mali yardım ve teşvikler, gemilerini bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Gemi ve yatların sigortaları

MADDE 13. – Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sigortaları yurt dışında da yaptırılabilir.

Yönetmelik

MADDE 14. – Bu Kanun uyarınca öngörülen yönetmelik ilgili kurum ve kuruluşların da görüşleri alınmak kaydıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bakanlıkça altı ay içinde yürürlüğe konur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bendi uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı hizmetlerinde kullanılmak üzere (personel giderleri hariç) özel gelir ve özel ödenek kaydedilir. Bu ödeneklerden yatırım niteliğinde olanlar yatırım programı ile ilişkilendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Gemi ve yatların sigortaları

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelik

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı Döner Sermaye İşletmesi bütçesine kaydedilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Gemi ve yatların sigortaları

MADDE 13. — Kanun Tasarısının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelik

MADDE 14. — Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Karamameye aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 1. — Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde, Döner Sermaye İşletmesi kurulur. Döner sermaye için genel bütçeden on milyon TL. kuruluş sermayesi tahsis olunmuştur. bu miktar Denizcilik Müsteşarlığının teklifi ve Maliye Bakanlığının onayı ile artırılabilir. Döner Sermaye gelirleri, giderleri ve faaliyetleri ile kâr paylarının dağıtımı yönetmelikle düzenlenir.

“EK MADDE 2. — Mevcut statüsü devam ettiği sürece Denizcilik Müsteşarlığı teşkilâtında fiilen çalışan personele Başbakanlık merkez teşkilâtında çalışan personele ödenmekte olan fazla çalışma ücreti, aynı esas ve usullere göre ödenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. – 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına (6) numaralı beninden sonra gelmek üzere aşağıdaki (7) numaralı bent eklenmiştir.

“7. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesi ve devrinden elde edilecek kazançlar,”

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip tescil edilecek gemilerin ve yatların yıllık tonaj harcı taksidi, tescilin yapıldığı ay hariç tutulmak suretiyle kalan net aylara isabet eden tutarda Türk Lirası, ilk tescilin yapıldığı tarih için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilan olunan döviz satış kuru üzerinden hesaplanarak tahsil olunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“EK MADDE 3. – Denizcilik Müsteşarlığında müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, 1 inci hukuk müşaviri, genel müdür yardımcısı, müsteşarlık müşaviri, daire başkanı, hukuk müşaviri, bölge müdürü, bölge müdür yardımcısı, gemi sörvey kurulu başkanı, liman başkanı, gemi sörvey kurulu uzmanı, denizcilik uzmanı, şube müdürü, uzman, mühendis, kaptan, istatistikçi, matematikçi, fizikçi, biyolog, doktor, dış tabibi, çözümleyici, programcı ve denizcilik uzman yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek kaydıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ile her çeşit ödemeler en yüksek devlet memurunun aldığı maaş, ikramiye, fazla mesai, tazminat, yan ödeme ve benzeri parasal ödemeler toplamını geçmeyecek şekilde Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Sözleşme ile çalıştırılacak personel istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir.”

“GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip tescil edilecek gemilerin yıllık tonaj harcının hesabı 12 nci maddede yer alan hükümlere göre yapılır. 1999 takvim yılı sonuna kadar tescillerde, tescilin yapıldığı ay hariç tutulmak suretiyle kalan net aylara isabet eden tutarda Türk Lirası, ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit ve ilân olunan döviz kurları üzerinden hesaplanarak tahsil olunur.”

GEÇİCİ MADDE 1. — Plan ve Bütçe Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yayımlandığı tarihte Türk Gemi Siciline kayıtlı olan her yaş ve tonajdaki gemiler ve yatlar ile Türk tersanelerinde omurgaları kızağa konulmuş olan gemiler ve yatlar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde müraacaat edilmesi halinde 12 nci maddede belirtilen harçlar bir defaya mahsus olmak üzere % 50 indirimli uygulanarak bu sicile tescil ettirilebilir ve bu Kanun hükümlerinden faydalanır.

MADDE 16. - Bu Kanun yayımlandığı tarihten 2 ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 17. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>A. Mesut Yılmaz</i> Başbakan	
Dev. Bakanı ve Başb. Yard.	Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard. V.
<i>B. Ecevit</i> Devlet Bakanı	<i>M. Batallı</i> Devlet Bakanı
<i>G. Taner</i> Devlet Bakanı	<i>H. Özkan</i> Devlet Bakanı
<i>Y. Seçkiner</i> Devlet Bakanı	<i>İ. Saygın</i> Devlet Bakanı V.
<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Devlet Bakanı	<i>M. Taşar</i> Devlet Bakanı V.
<i>R. Serdaroğlu</i> Devlet Bakanı	<i>Y. Seçkiner</i> Devlet Bakanı V.
<i>Prof. Dr. Ş. Gürel</i> Devlet Bakanı	<i>İ. Saygın</i> Devlet Bakanı
<i>Dr. İ. Çelebi</i> Devlet Bakanı	<i>M. Yılmaz</i> Devlet Bakanı V.
<i>R. Şahin</i> Devlet Bakanı	<i>E. Aşık</i> Devlet Bakanı
<i>C. Kavak</i> Devlet Bakanı	<i>E. Aşık</i> Devlet Bakanı
<i>R. K. Yücelen</i> Devlet Bakanı	<i>H. Gemici</i> Adalet Bakanı
<i>M. Batallı</i> İçişleri Bakanı	<i>O. Sungurlu</i> Dışişleri Bakanı
<i>M. Başesgioğlu</i> Maliye Bakanı	<i>İ. Cem</i> Millî Eğitim Bakanı
<i>Z. Temizel</i> Bayındırlık ve İskân Bakanı	<i>H. Uluğbay</i> Sağlık Bakanı V.
<i>Y. Topçu</i> Ulaştırma Bakanı	<i>C. Kavak</i> Tarım ve Köylüleri Bakanı
<i>N. Menzir</i> Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.	<i>M. Taşar</i> Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>Z. Temizel</i> Enerji ve Tabii Kay. Bakanı	<i>Y. Erez</i> Kültür Bakanı
<i>M. C. Erstümer</i> Turizm Bakanı	<i>İ. Talay</i> Orman Bakanı
<i>İ. Girdal</i> Çevre Bakanı	<i>E. Taranoğlu</i> Çevre Bakanı
<i>Dr. İ. Aykut</i>	

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 15. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

